GAZETA KRAKOWSKA

Nro 22.

z KRAKOWA DNIA 17 MARCA 1824 ROKU we SRODĘ.

Z Warszawy d. 8 Marca.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KROLA POLSKIEGO &c. &c. &c.
XIĄŻĘ NAMIESTNIK KROLEWSKI
w Radzie Stanu.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiliśmy i stanowiemy:

W Mieście Jędrzeiowie w Woiewództwie Krakowskiem dwa Jarmarki na Konie maią bydź zaprowadzone, z których pierwszy:

1. W Sobotę po Oktawie Bożego Ciała, drugi, na S. Franciszek d. 4 Października, każdy z tych Jarmarkow trwać może ośm dni.

Uskutecznienie tego postanowienia Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 27 Stycznia 1824 r.

(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Spraw Wewn:
i Policyi,
(podpisano) T. *Mostowski.*
Rądca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem:
Rądca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki*
Do Kommissyi Rząd: Spraw
Wewn: i Policyi.
N. 16,185 Sekr: Jener: Kom: Rząd
Spraw Wewn: i Policyi.
(podpisano) Aug: *Karski.*
Za zgodność:
Zamoyski, S. J.

Z Paryża d. 2 Marca.

Dotąd obranych iest na deputowanych 301 roialistów, a 16 liberalistów. Zresztą obiory zabieraią czas urzędnikom, zabawy kompaniiom i prawie wszystkie stronnice naszych gazet. Zapał obu stronnictw wcale nie stygnie. Oppozycyia, iakkolwiek widzi za sobą znaczną mnieyszość, oczekuie iednak po departamentowych obiorach, w których głosują tylko naywięcey podatków płacący, nieiakiego wynagrodzenia za poniesiony dotąd ubytek, i spodziewa się, że Mężowie, iak Lafitte, Terneaux, Lafayette, Chauvelin i inni wnidą przecież do

izby Deputowanych. Dla pomnożenia swych głosów wprowadziła nawet niewidomych i chorych maiacych prawo obierania do kollegiów. Chory i podeszły w wieku Langoureau, który mimo odradzania lekarzów, kazał powieść się na obiór do Ploemel, umarł w drodze. Manuel nie iest w Wandei obrany, ani nawet na liście konstytucyynych ubiegaczów umieszczony. Toż samo przytrafiło się innego rodzaiu przeciwnikowi Ministrów w Chalons, to iest P. Delalot.

Pisma tuteysze radzą Anglii aby w ukaraniu Algieru połączyła się z rządem Francuzkim, ponieważ Francuzi nie przestaną na połowicznych środkach i obietnicach, jak Lord Exmouth w r. 1816 uczynił. Doświadczeni marynarze sądzą za naylepszy sposób zasypanie ciasnego portu Algierskiego; nie potrzeba iak tylko wysadzić na powietrze szaniec i kilkanaście łodzi kamieniami wyładowanych w porcie zatopić. Na ówczas muszą się barbarzyńcy poddać.

P. Allard, wynalazca *Moiré metalique*, uczynił wielką przysługę miłośnikom masek balowych. Robi bowiem maski z metaliczney gazy, które przy swey gęstości i letkości, są tyle dogodnemi, że można pod niemi nietylko łatwo oddychać, ale nawet bez zdeymowania ochłodzić się fachlarzem.

Towarzystwo rolnicze, handlu i kunsztów w Boulogne, otworzyło składkę na wystawienie pomnika Pilatrowi de Rozier i Romain, którzy iak wiadomo padli ofiarą swych doświadczeń z balonem.

Marszałek Lauriston w nagrodę uczynionych Nawarze przysług otrzymał od miasta Pampeluny kosztowną szpadę z złotą rękoiścią. Marszałek polny Hr. Chastellux, był oddawcą tego podarunku.

Mówią, że były Radca stanu Real, który czynnie należał do sprawy Xięcia Enghien, a teraz w Kanadzie wielkie rolnicze gospodarstwo założył, wyda w Montreal, gdzie teraz mieszka, swoie Pamiętniki. Jeden z Amerykanów zapewnia, iż słyszał z ust iego, że gdy przybył do Vincennes, chciał Xcia Enghien zawieść do Malmaison, gdzie na ówczas pierwszy Konsul bawił.

Mimo podeszłego wieku, silna zawsze ieszcze Pani Genlis, wydała dzieło "o używaniu czasu", w którym oświadcza się przeciw wielu świetnem nowem wynalazkom. Parowe statki, konduktory i gazowe światło grożą nam naywiększemi niebezpieczeństwami; balony nic nie wartaią; ulepszenie mechaniki nic dobrego nie przynosi; ubiegaią się za litografiią, fałszywemi kamieniami, tulem i pobielanemi towarami, a zaniedbuią rycin, dyiamentów, kantów i srebrnych robót. Większa część teraźnieyszych kupieckich sklepów są właściwemi sidłami, w które kupuiący łapać się dozwalaią, a piękne kobiety w ubiorze swoim myślą więcey o powabach niżeli o zdrowiu. Przy wszystkich tych nowościach i wstrząśnieniach poważna tylko gra piket i uczona gra w szachy uszły zagłady. Znayduią iednak niektóre rzeczy u autorki łaskę. Naprzód zegarki Bregueta, potem Everarda harfy, Dyle malowanie na szkle, i nakoniec cały lekarski wydział Paryzki. Jakoż zdrowie iest naypożądańszem dla przepędzenia użytecznie życia.

Dziennik biała Chorągiew donosi z listu od Elby pod d. 17 Lutego, że Angielski Poseł w Petersburgu, P. Bagot, zaraz po odebraniu ważnych pism miał kilka narażeń z Ministrem Rossyyskim, Hr. Nesselrode, których przedmiotem były stosunki Greków i nieporozumienia między Rossyią i Turcyią. Dalsze instrukcyie, które Lord Strangford otrzymał, zostały gabinetowi Rossyyskiemu udzielone, i Lord ten ma dalsze czynić kroki do poiednania obu Dworów. Widać zatem, iż między Dworami Petersburgskim i Angielskim naylepsze zachodzi porozumienie. Dodaie tenże dziennik że lubo niewiadome iescze są podstawy do urządzenia spraw Greckich, maią iednak bydź bardzo słuszne i dla interessowanych stron dogodne.

Od granic Hiszpańskich d. 27 Lutego.

Z Barcelony i Walencyi maią dwa pułki odpłynąć do wysp Balearskich.

Sądowi w Barcelonie zdana została sprawa o zabóystwach, które w tey prowincyi popełnione zostały. Mówią, iż od kapitulacyi Barcelony aż do 10 Lutego 1475 zabóystw w Katalonii nastąpiło, co zdaie się iednak bydź przesadzonem.

Wszyscy byłego woyska Miny urzędnicy, lekarze, i t. d. odebrali rozkaz, aby imiona swoie, stan i mieszkania podali sekretarzowi Intendentury w Barcelonie.

List z Barcelony pod d. 18tym Lutego donosi: iż powracaiąca z Lewantu korweta Francuzka, napotkała w wodach Palamos (niedaleko Barcelony) dwa Algierskie woienne okręty, dwa inne okręty, ktore z Balearskich wysp przybyły, widziały w tamecznych okolicach dwa takież okręty, a przybyły w tey chwili z Iwika okręt, widział około tamteyszego portu przez bryg Algierski 4 zdobycze prowadzone, lecz iakiego narodu niewiadomo.

W Perpignanie panuie od iesieni niesłych na susza, i w kosciołach tamteyszych rozpoczęły się 40togodzinne modły o deszcz. Dnia 25 o godzinie 7 w wieczór opuścił się nawalny deszcz, ale bardzo krótko trwał.

Z Madrytu d. 21 Lutego.

Lubo Gazeta rządowa nic ieszcze o wyroku przebaczenia nie donosi, zapewniaią iednak, że oddany został pod roztrząśnienie rady Kastyliyskiey. — W nocy d. 16 b. m. Gubernator tuteyszy rozesłał wiele rozkazów, lecz niewiadomo czego się tyczą. Tyle tylko publiczności iest wiadomo, że wyszła ztąd dywizyia Quesady i udała się do dawney Kastylii. W Waladolidzie pokazać się miały bandy konstytucyyne. Lubo większa część wieści o zaburzeniach po prowincyiach, ieżeli niezmyślone, to przynaymniey bardzo są przesadzone, przekonanemi wszelako zupełnie iesteśmy i nawet szanowni roialiści zgadzaią się na to, że ieżeli nasz rząd nie pośpieszy póyść za szlachetnym przykładem Ludwika XVIII w r. 1815 tedy spodziewać się prędko szczęśliwey przyszłości nie możemy.

Pleban Merino rozpuszczaiąc woyska swoie, wezwał ie odezwą, aby spokoynie do domow powróciły, zapewniaiąc ie, że one polegać na nim mogą, równie iak on na nich polega, ieżeliby Tron był ieszcze raz zagrożony. Król wyznaczył mu pensyią Jenerała majora.

O Baronie Eroles rozchodzą się od kilku dni rozmaite wieści. To miał

wpaść w niełaskę, to mianowanym bydź Posłem, to nawet Ministrem woiennym. Naypodobnieyszą z wszystkich tych krzyżuiących się wieści iest, że go z Wielkorządstwa Katalonii odwołano i na mieysce iego Margr. Campo - Sagrado przeznaczono.

Creus, Arcybiskup Tarragony, po trzykrotnym nakazie wyiechał nakoniec z Madrytu. Wyiechało razem z nim dwóch Benedyktynów, iego przyiaciół, którzy udaią się do klasztoru w Monterrato.

Mimo wszystkich rozporządzeń czynionych w Brazylii, sądzą powszechnie w Lizbonie, że nowy Cesarz zmierza potaiemnie, prędzey czy poźniey, poddać się Królowi Oycu i przywrócić w Brazylii panowanie Portugalskie.

Z Londynu d. 27 Lutego.

Podany przez Kanclerza skarbu niższey izbie Parlamentu bill względem zmnieyszenia prowizyi od długu narodowego składa się z 18 artykułów. Czterech procentowa prowizyia zniżona iest na połczwarta. Kto nieprzestanie na tem urządzeniu, może d. 10 Października 1824 odebrać z swoiego kapitału 33⅓ procentu. Izba niższa przedsięwezmie środki, aby takowi wierzyciele całkowity dług swóy odebrali. Kto zaś przestanie na zniżeniu prowizyi i przed 6 Kwietnia r. b. swoie zezwolenie w banku złoży, odbierze pierwszą prowizyią d. 5 Kwietnia 1825. Wierzycielom zagranicą mieszkaiącym oznaczony iest czas do podania zezwoleń do 1go Czerwca, a nie mieszkaiącym w Europie do 1go Marca 1825.

Ambassadorowie Francuzki, Rossyyski i Niderlandski mieli d. 20 b. m. posłuchanie u J. K. Mci w Windsor, potem iedli obiad z Monarchą.

Kapitan Burton, który z zatoce Algierskiey zabrał korwetę Algierską, postąpił na kapitana pocztowego.

Na mieysce zmarłego parlamentowego członka P. Fane z Oxferdu, obrany został syn iego.

Związek za Grekami w Kambridge przysłał tuteyszemu komitetowi 300 Fs.

W kopalniach Jrlandskich wydobywaią teraz bardzo wiele węgla.

Gazeta *Morning - Post* proponuie, aby Algier oddany był zakonowi Maltańskiemu.

Na zgromadzeniu wchodzących do pożyczki dla Peru kupców Londyńskich zdaiący sprawę komitet, wyraził, iż rząd Peru dał im naywiększy dowód rzetelności przez mianowanie swoim ajentem P. Parisch Robertson.

Angliia liczy teraz w 52 miastach 63 dozwolonych przez Parlament towarzystw; 5 z nich wyciągaią gaz z samego oleiu. Akcyie prawie wszystkich maią teraz większą wartość od początkowego ich złożenia. Akcyia 100 Fs. kompanii w Leeds poskoczyła do 235 Fs.

Na giełdzie tuteyszey znayduią się teraz 39 handlowych Europeyskich miast i 2 południowey Ameryki (Rio,- Janeiro i Bahia) wexle.

Na zgromadzeniu Katolików w Dublinie mowił P. O'Connell nadzwyczay śmiało przeciw Xciu Jorku, który iak wiadomo w r. z. oświadczył się przeciw przypuszczeniu Katolików do praw obywatelskich. « Jeden z Xiążąt Jorków (wyraził między innemi) utracił Jrlandyią, ponieważ przeistoczyć chciał sumnienie narodu Angielskiego, a drugi utracić

ią może przez zadawanie gwałtu sumnieniu Jrlandczyków.„

Loyds gospodzie oznaymiła admiralicyia, że pierwszy konwoy do Gibraltaru i na środziemne morze d. 1 Marca z Falmutu odpłynie, a 2gi za 14 dni później.

Angielska siła morska na morzu środziemnem składa się teraz z 2 liniiowych okrętów o 78 i 80 działach, 5 fregat i brygów. — Powszechne tu iest mniemanie, iż podczas woyny z Algierem handel Angielski naymnieyszą poniesie stratę, ponieważ Algierczykom zbywa na małych woiennych okrętach.

Mowią tu o nowey kompanii assekuracyyney, którą 3 naybogatsze w Europie handlowe domy założyć maią. Kapitał iey wynosić ma 5 mill. Fs. Zaręczenie za dochody i własność wszelkiego rodzaiu rozciągać się będzie na wszystkie kraie Europy.

Nim Hunt na przeznaczone wygnanie odpłynął, odwiedził go ieden z dawnych znaiomych. Hunt podał mu rękę, ale gdy ten cofnął swoią mowiąc, iż tak okrutnemu człowiekowi nie może podać ręki, odpowiedział Hunt: „ Ja nie zabiłem człowieka, za którego śmierć pokutuię, ale wiem dowodnie, że zrobili to Jack (Thurtell) i Bill (Probert.) Poprzysiądz mogę, że znaydowali się razem gdy ten człowiek zabity został. Jack oddawna zasłużył na stryczek; nieiednego człowieka zimnym uczynił, a w domu Manchesterbuilding 3 do 4 na tamten świat wysłał.

Do izby Reprezentantów Ziednoczonych Stanów wniesiony został proiekt, aby siłę morską pomnożyć ieszcze 10 woiennemi szalupami pierwszego rzędu.

Nowa Brazyliyska konstytucyia składa się w 8 tytułach z 175 artykułów; datowaną iest w Rio-Janeiro d. 11 Grudnia 1823 i od Rady Stanu podpisaną. Główniceysze iey rozrządzenia są następuiące: Brazyliianie są wolni i niepodlegli. Rząd iest dziedziczną i konstytucyyną Monarchiią, a panuiącą Dynastyią rodzina Cesarza i ustawicznego obrońcy Brazylii Don Pedro. Panuiącą religiią iest Rzymsko-Katolicka; obrzędy innych religiy są dozwolone, ale niemogą bydź publiczne. Znayduią się cztery polityczne władze: wykonawcza, kieruiąca, prawodawcza i sądowa. Cesarz i Kongres reprezentuią naród Brazyliyski, w którym znayduie się istotny skład rządu. Obowiązki Kongressu, który składa się z izby Deputowanych i Senatu, zawieraią 17 paragrafów. Kongres odbiera od Cesarza przysięgę; Kongres, ieżeli tego potrzeba, wyznacza rejencyią lub opiekę, roztrzyga zachodzące względem następstwa tronu wątpliwości, rozpoznaie po śmierci Cesarza dawnieyszą administracyią i prostuie wśliźnione nadużycia. Wydaie ustawy, czuwa nad zachowaniem konstytucyi, oznacza roczne podatki i liczbę woyska, i upoważnia rząd do zaciągania pożyczki. Od niego także zależy dozwolenie lub nie wniyścia obcem woyskom do kraiu. Wszystko co się tycze długu publicznego, dóbr narodowych, oznaczenie monety, wagi i miary należy do Kongressu, równie iak prawo stanowienia lub zniesienia urzędów. Deputowani obieranemi są na lat 4. Wszyscy doletni obywatele, wyiąwszy żebraków, służących, xięży i officerów maią prawo głosowania. Prowincyionalne obiorcze kollegiia podaią Ce-

sarzowi potroyną listę kandydatów, z których na całe życie obiera Senatorów.— Izba Deputowanych może odpowiedzialnych Ministrów orzec w stanie oskarżenia. Członki dożywotnich Senatorów pobieraią tylko połowę płacy deputowanych. Ktokolwiek posiada rocznego dochodu 400 milreisów (700 talarów) ma prawo ubioru. Dla bycia Senatorem potrzeba mieć 40 lat skończonych, posiadać talenta, zręczność, rzetelność i 800 milreisów rocznego dochodu. Xiążęta rodziny Cesarskiey po skończonym 25 roku życia są członkami Senatu. Cesarz, który nadaie ustawom sankcyią, może Senat odroczyć i izbę Deputowanych rozwiązać. Tak cywilne iako i kryminalne sprawy rozstrzygaią sądy przysięgłych. Druk iest wolny, iednak pod odpowiedzialnością za nadużycie. — Cała konstytucyia wiele ma podobieństwa do konstytucyi Stanów Hiszpańskich.

Przybycie naszych Konsulów do portu Sacrificio sprawiło w Mexyku naywiększą radość. Z pewnością sądzono, iż twierdza Ulloa zaprzestać w krotce musi nieprzyiacielskich kroków przeciw Vera-Cruz, naprzód, że osadzie brakowało żywności, powtóre, że iey attaki bez żadnego były skutku. Kongres stara się wszystkiemi sposobami użytkować z bogactw kraiu. Kompaniia Angielska zawarła iuż umowę z sześciu właścicielami kopalń, którą obowiązała się obrabiać one za oznaczoną iey na zawsze część wydobytych kruszców. Jakkolwiek ten warunek sprzeciwiał się dotychczasowem górniczem przepisom względem cudzoziemców, zatwierdził iednak Kongres tę umowę w celu podniesienia przemysłu narodowego. Z drugiey strony starał się Mexyk związać z niepodległemi kraiami tey części świata, i rząd ogłosił pod d. 22 Listopada zawarty d. 3 Października traktakt przymierza między Mexykiem i Kolumbiią. Oba kraie obowiązały się wspierać nawzaiem przeciw zewnętrzney napaści i resztę kraiów południowey Ameryki skłonić do ligi. Na owczas utworzone bydź ma jeneralne zgromadzenie z pełnomocników wszystkich kraiów, które naradzać się będzie o nayważnieyszych sprawach ligi. Jeżeliby Mexyk nie mógł dogodnego oznaczyć mieysca, tedy przylądek Panama będzie mieyscem tego zgromadzenia. Oba kraie zaprzeczaią wszelkiego wynagrodzenia Hiszpanii, iako też zawarcia traktatu sprzeciwiaiącego się ich niepodległości.

— D. 29. —

D. 24 Biskup Exeteru wniósł w wyższey izbie Parlamentu o poprawę aktu zaślubień, ażeby tam, gdzie idą zapowiedzi, ślub następował, który wniosek był d. 25 powtórnie odczytany.

D. 26 P. Scarlett wniosł do izby niższey prośbę od Oliwii, tak zwaney Xiężny Kumberlandyi, która zawsze obstaie przy tem, iż pochodzi od Króla Jerzego 2go. Prosi ona Parlamentu o uwolnienie iey z więzienia, w którem iest trzymana. Prośba ta złożona została na stole Mowcy i przystąpiono do dalszych narad.

Posiedzenie d. 27 teyże izby otworzone zostało, podaną prośbę przez P. Denmann, w którey nieiaki Flint żalił się na parlamentowego członka Chetwinde, że on iako Sędzia w Staffordschire wydał przeciw niemu niesłuszny wyrok. P. Chetwinde który był obecny, oświadczył, iż na każdy punkt

oskarżenia odpowie, i że poczytuie się za niegodnego zasiadania w Parlamencie, jeżeli nie usprawiedliwi się z każdego zarzutu. Po przymowieniach się jeneralnego Jnstygatora i P. Canninga, który między innemi wyraził, iż do izby nie należy roztrząsać wyroki przysięgłego Sędziego, została prośba odrzuconą.

Po 41 latach ukończoney woyny o niepodległość północney Ameryki, zadziwiaiącą iest rzeczą, aby w tym ieszcze roku w wydatkach naszych położone były 70,000 Fs. dla Amerykańskich loialistów.

Mówią, iż nieiaki Valcare, byly adjutant Riego, na czele 400 ludzi pokazuie się w okolicach Passagos, którego Francuzi ścignią.

Cywilna administracyia w nowey Süd-Walis kosztuie rząd rocznie 15,294 Fs. a Siery Leony 22,594 Fs.

W Limeryk (w Irlandyi) zaszła nieprzyiemna scena. D. 17 Lutego około godziny 5 w wieczór zwłoki zmarłego Kpitana Durak, poważnego starca w Limeryk, zawiezione zostały dla pogrzebania na cmentarz St. John. Aże zmarły był Katolikiem, towarzyszył mu zatem Xiądz iego wyznania M'Carthy i odbywał przy pogrzebie zwykłe modły. Cmentarz był Ewanielickiey gminy i grubarz nie chciał dozwolić, aby Katolicki X. na nim modły odbywał; ale niemogąc się oprzeć, pobiegł uwiadomić o tem swoiego pastora, który przybył zaraz na cmentarz. Lecz i ten nazwiskiem Fitzgibon nie był w stanie swoiemi napomnieniami i przełożeniami, że to iest złamanie przepisów, wstrzymać obrzędu. Wszyscy krzyczeli na Xiędza: kończ swóy obrządek, wszyscy cię wspierać będziemy, chociażbyśmy nawet pomrzeć musieli. Gdy duchowne napomnienia nie skutkowały, wezwał pastor pomocy świeckiey. Przybył kapral z oddziałem żołnierzy, lecz gdy postąpił przeciw modlącey się rzeszy, nikt z modlących się z odkrytą głową nie ruszył z mieysca, a Kaplan odbywał swoie obrzędy. Zołnierze zastanowili się i wnet odeszli, tak iż obrządek pogrzebowy ukończył się spokoynie. Dowód ten nietolerancyi okazuie wielką sprzeczność względem postąpienia innego Ewanielickiego Pastora Pratt. Godny ten Mąż nie tylko ustąpił Katolikom kawał własnego gruntu na wystawienie kaplicy, ale na koszta budowy dał 40 Fs.

Przywóz towarów na Hayti (St. Domingo) w r. 1823 wynosił z północney Ameryki 6 mill: 641,570 dolarów, a z Anglii 3 mill: 661,244. Cła odebrał rząd od pierwszych 812,862 dolarów, a od drugich 248,636. Wywóz do północney Ameryki wynosił 3 mill: 293,892, a do Anglii 3 mill: 2084 dolarów, od których cła odebrał rząd północney Ameryki do 388,928, a Angielski 499,661 dolarów. Cała opłata celna wynosiła zatem 2 mill: 842,580 dolarów.

Od brzegów Menu d. 1 Marca.

Stany Bawarskie w r. 1822 wyrzekły życzenie, aby utworzył się patryiotyczny związek, któryby z oyczystey ziemi oddalił zagraniczne płody i fabrykaty, i kupował i używał tylko kraiowych. Dla uskutecznienia tego proiektu upoważniony został Bawarski politechniczny związek dla otwozenia list do podpisów.

Nie interessowny Piotr Bajus, który w dotychczasowych bieganiach o zakład mało co zyskał, dobiegł nakoniec, iak Dziennik Frankfortski donosi, do mety i otrzymał spokoyną posadę, to iest Nadwornego laufra w Darmstadt.

D. 7 Stycznia umarł w Todtnau (w Schwarzwald) kupiec Benedykt Faller i przeznaczył ostatnią wolą swoią 12,600 Zr. na dobroczynne cele w oyczystem mieście. Umieraiąc zalecił ieszcze pożywić obficie 200 ubogich lub wypłacić im w pieniądzach za to należytość. Szlachetny ten Mąż nie miał zamiaru slynąć po śmierci z tego odkazu, bo i za życia był zawsze dobroczyńcą ubogich

Pod Torbeck w Danii schwytaną została w tamteyszych wodach d. 19 Lutego nader rzadka ryba, którą Professor Reichardt sądzi bydź żabią rybą, czyli Diabłem morskim (*Lopeheus piscatorius.*) Gdy o ćwierć mili od brzegu schwytaną została przegryzła sieć, ale ieden z śmiałych rybaków złapał ią za paszczę i mimo ukąszenia go w rękę, na którą dotąd boleie, przytrzymał i za pomocą drugich rybaków na statek wyciągnął. Ma półtora łokcia długości, a 3 ćwierci szerokości i w Kopenhadze publicznie iest okazywana.

W Xięztwie Szleświckiem w Rinkenis czuć się dało d. 6 Lutego trzęsienie ziemi. Huk podziemny trwał pół minuty i szedł od południo - zachodu na północno-zachód.

Rząd Kochin - Chiny w tylney Jndyi uczynił teraz wielki krok do oświecenia swych ludów, otworzył bowiem dotąd zamknięte dla cudzoziemców znaczne swoie porty za pomierną opłatą dla Europeyskiego handlu. Francuzi korzystali zaraz z teyokoliczności zawieźli tam między innemi rzeczami wiele broni. Kochin-China prowadzi handel z Chinami i innemi wschodniey Azyi kraiami, a zatem Europeyczykowie, którzy wprost nie prowadzą handlu z Chinami, będą także mieć mogli ztamtąd Chińskie płody i towary.

Z Szwaycaryi d. 26 Lutego.

D. 10 b. m. zwłoki Pułkownika ligi Lichtenhahn z Bazylei znaleziono w rzece Schanzel pod Bruderholze. Od dawnego czasu opanowała go melancholia i dla tego oddalił się z woyska. Od długiego czasu nie bywał nawet na zgromadzeniach rady, w dniu iednak śmierci znaydować się miał na radzie woyskowey. Żałowany iest bardzo, ponieważ był uczciwy i czynny.

Pod Eglisau nad Renem (w Kantonie Zurich) przed niciakim czasem w krotszych lub dłuższych przerwach czuć się dawały wstrząśnienia ziemi z podziemnem hukiem. D. 12 Lutego w wieczór pomiędzy godziną 8 i 9 ponowiło się toż trzęsienie; ale nikogo niema, ktoby kierunek iego uważał i mieysce, w którem nastąpiło podał.

W dolinie i gorach Szwaycarskich panuie tego roku osobliwsze powietrze. W dolinach niema prawie żadnego śniegu, a na gorach aż nadto wiele. Nawet nie wielkie gory Zurichskie okryte są wielkim śniegiem.

W wielu wsiach powiatu Feldkirch (Vorarlberg) naywięcey dorosłych osób od 20 do 30 lat choruie na ospę naturalną, i kilka już na nią umarło. Niebezpieczeństwo zachodzi tam tem większe, że bardzo mała liczba znayduie się maiących zaszczepioną krowią ospę. Mała rada Kantonu St. Gallen wzywa więc rodziców, opiekunów, admistracyie ubogich zakładów, &c. aby nie zaślepiali się więcey uprzedzeniem przeciw dobroczynnemu szczepieniu, z własżcza, że widzą, iż ta choroba dotyka naywięcey dorosłych, których strata naybolesnieyszą iest dla pozostałych rodzin.

DODATEK
DO N^ro 22.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 17 MARCA 1824 ROKU we ŚRODĘ.

Z Bruxelli d. 1 Marca.

J. Królewska Wysokość Następca tronu odiechał onegday ztąd do Hagi.

Onegday obchodzona tu była uroczyście 27ma rocznica urodzin Królewica Fryderyka.

Z powodu śmierci Xiężny Bawarskiey Maryi Anny zawdział Dwór żałobę.

D. 22 z. m. Gmina Middelburg reformowanego wyznania obchodziła rocznicę oswobodzenia przed 250 laty tego miasta z pod iarzma Hiszpańskiego.

Nowy Angielski Poseł przy Dworze naszem, Lord Granville przybył tu d. 29 Lutego w wieczór.

Gdy między naszem i Hiszpańskim rządem zachodzi umowa względem wzaiemney pomocy w przypadku woyny z Algierem, przeto wydanie woyny Hiszpanii przez Algier i zerwanie pokoiu z Angliią, zachodzi także ważna okoliczność dla Niderlandskiey żeglugi. Eskadra nasza na morzu środziemnem składa się z 4ch okrętów o 74, 44 i 20 działach i dwóch brygów.

Poseł Portugalski w Hadze oznaymił, iż Monarcha jego nie sądzi się bydź obowiązanym do przyięcia zaciągnioney przez teraźnieyszy rząd w Rio-Janeiro pożyczki. Wszelką zapewnioną w takowey umowie hypotekę uważa J. K. M. za żadną i nieobowiązuiącą go. Szczególniey uwiadomia się kupców, że drzewo Fernambuk, piasek złoty i diamenty są własnością korony Portugalskiey, i ieżeli nie są za pozwoleniem rządu sprzedane, będą każdego czasu od kupuiących na powrót żądane.

Akademia Królewska wzorów, malarstwa, rzeźbiarstwa i budownictwa w Gandawie wydała trzy przedmioty do ubiegania się za nagrodę dla mistrzów, uczniom i dam trudniących się malarstwem: Obraz Heby (kompozycyi Hr. Egmont) przynaymniey z 50 osób złożony, i śpiącey Nimfy. Mistrze rozwiązuiący to pytanie, otrzymuią koronę z Alexandryyskiego bluszczu, a damy koronę z mirtu i róż, i oprócz tego 600 i 200 Złh. Ucznie otrzymaią nagrody 300 Zh. Wyznaczone ieszcze są osobne nagrody za obraz warsztatu malarza i

landszaftu świecącego Xiężyca. Bodowniczym zalecone iest zrobienie planu wielkiego gmachu, który Królew: towarzystwo rolnictwa i botaniki wystawić chce w Gandawie; robiącym wzory: wygotowanie wzoru Wenery, a snycerzom popiersia Erasma Rotterdamczyka. Wszyscy za naytrafnieysze dzieła otrzymaią oprócz pieniężney nagrody, ieszcze honorowe medale.

Wzór kolosalnego żelaznego Lwa, który na pobojowisko Waterloo postawiony bydź ma, iest iuż gotowy. Przewieziony zostanie do Leodyium, dla bycia tam z żelaza odlanym.

Nieiaki Otterbien, który za fałszowanie monety na śmierć był skazany, został niedawno od Króla ułaskawiony. Sądzą, iż Monarchę skłoniła do tego okoliczność, że czterey synowie zbrodniarza służą w woysku.

Marselii d. 15 Luego.

Odebrano tu listy i nawet konsularne doniesienia z Smirny, które dostatecznie zbiiaią doniesienia o rzekomo grożących temu miastu niebezpieczeństwach i przestraszeniu prowadzących z Lewantem handel kupców. Mieyscowości i topograficzne położenie Smirny, tego ważnego handlowego miasta i składu Europeyskiego handlu w Lewancie, zaspokaiaią zupełnie względem rzekomo grożących mu niebezpieczeństw. Wniyście do portu, tam gdzie iest nayważszy zasłania osadzony wielkiemi działami szaniec, z którego wszystkie Greckie woienne okręty, które małe tylko posiadaią działa, gdyby gwałtem usiłowały wniyść do portu, zatopionemi bydź mogą. Nadto przyznaney ostrożności Greków nie zachodzi żadna obawa, aby się na tak niebezpieczne przedsięwzięcie odważyć mogli, które i w polityeznym względzie byłoby nagannem. Smirna przez swoie znaczenie i obszerne stósunki handlowe iest więcey Europeyskiem niż Tureckiem miastem. Krążący tam corocznie przeszło 150 mill. Tureckich piastrów kapitał łączy interes Smirny z interessem znaczney liczby kupców i bankierów we Francyi, Anglii, Austryi, Włoszech i Hollandyi. Kupcy różnych tych narodów zastępowani tam są przez faktorów, zawiaduiących wielkiemi ich składami, które zostaią pod tarczą prawa narodów i zaręczeniem traktatów. Pierwsze Europeyskie morskie Mocarstwa posiadaią tam stanowisko dla woiennych swoich okrętów, których liczbę wedle okoliczności pomnażaią lub pomnieyszaią, dla obrony swoich poddanych. W takiem położeniu rzeczy napad Greków na Smirnę byłby mniey przeciw Turkom, ale więcey przeciw interessowanym Europeyskim narodom wymierzony, który woienne ich okręty nie zaniedbałyby odeprzeć i poczytać Greków za nieprzyiaciół. Okoliczności te wiadome są admiralicyi Greckiey, iż w ostatnich czasach nie zaniedbano uczynić do niey odezwy, na co pewnie wzgląd będzie miała. Prawdą iednak iest, że Grecy uskutecznili wylądowania na Scio i Mitelene; że ich okręty weszły do odnogi Smirneńskiey i tam zabrały służące do podbrzeżnego handlu miasta okręty; że cząstkowo wylądowali na brzegi i ieszcze ląduią, przestraszaią mieszkańców, wybieraią kontrybucyie i żywność; że wieyscy mieszkańcy uciekali kupami do miasta i postrach rzucili; że z powodu tych zda-

rzeń przedsięwzięte zostały nadzwyczayne środki, i sami Europeyscy Konsulowie wezwali Władze Tureckie, aby żegluga zabezpieczoną i związek był utrzymany; że względem opatrzenia miasta w żywność i utrzymania spokoyności poczynione zostały stosowne rozporządzenia; że mieyscowe władze działały w nayleppszem porozumieniu z zagranicznemi Konsulami, dla wstrzymania poruszenia Turków, zasłonienia bezbronnych Greków i zapobieżenia wszelkiem zdrożnosciom. Lecz na tem się skończyło, i niema żadnego podobieństwa, aby Grecy mieli zamysł uderzyć na Smirnę.

Z Stambułu d. 10 Lutego.

Jeszcze d. 28 Stycznia goniec z Erzerum przywiozł tu ostatecznie zatwierdzony traktat pokoiu z Persyią. Wydane były rozkazy woyskom Perskiem do ustąpienia z powracaiących na mocy tego traktatu pod rząd Porty Kurdyyskich powiatów, a Poseł Perski, który d. 16 Stycznia znaydował się na ziemi Ottomańskiey w Kars, w krótce tu przybędzie. Upadły zatem wszystkie wieści o ponowieniu woyny z Persyią.

Choroba Reis-Effendego wstrzymuie wszystkie polityczne działania; lecz spodziewamy się, iż w krótce się ukończy. Minister ten chociaż bardzo ieszcze cierpiący i naymnieyszy stuk przeraża iego nerwy, dał iednak dowód swey gorliwości i dobrey woli, zapraszaiąc P. Minciaki na prywatne posłuchanie, które d. 12 b. m. nastąpi. Po obustronney dobrey chęci, spodziewać się należy, iż zachodzące spory między Rossyią i Portą w krótce zagodzone zostaną.

Przed kilku dniami weszło tu około 4000 dobrze uzbroionych Albańczyków, za któremi podobnaż lub większa liczba w krótce nadciągnie. Pokazanie się tego woyska prawiło tu wielkie zadziwienie i dało powód do rozmaitych domysłów. Sądzono bowiem, iż zamierzony iest zamach przeciw Janczarom; lecz teraz przekonano się, iż te woyska przeznaczone są iedynie przeciw powstańcom, i oczekiwać będę na uzbroienie flotty dla wsiądzenia na okręty.

Doniesienia z wysp Jońskich zatrudniały publiczność tuteyszą. Zdarzenie, którego wyspa Jtaka była świadkiem, wzbudziło w Muzułmanach wielki gniew. Bryg Turecki, który wiózł 180,000 Tureckich piastrów, dla zastąpienia wydatków służby w Prewesa, obskoczony został na uyściu odnogi Lepanto od 14 Greckich okrętów, i po 15godzinney żwawey obronie, podczas którey 92 ludzi osady utracił, przymuszony nakoniec został ratować się na piasek pod Jtaką. Pozostała reszta ludu sądziła, iż na neutralnym gruncie przynaymniey życie uratuie, lecz mimo dopiętego celu przez powstańców, była tu ieszcze sciganą i mimo natężenia Angielskich władz wielu nieszczęśliwych postradali tam życia. Z początku zdawało się bydź rzeczą nie do uwierzenia, ażeby Maurokordato znaydował się na czele tey wyprawy, ale poźniey odezwa Gubernatora w Korfu wydana potwierdziła, iż on tą wyprawą dowodził.

Doniesienia z Morei nie zawieraią nic iak tylko o ciągłych kłótniach, nie tylko pomiędzy naczelnikami, ale pomiędzy władzami powstańców. W miesiącu Grudniu między Senatem, który w miasteczku Argos swoie posiedzenia miewa, i wykonawczą władzą, w którey prezyduie Bey Mainotów, wybuchnęła formalna

woyna. Senat żądał od ostatniey rachunku z użytych nieprzyzwoicie 2 mill. piastrów. Zamiast odpowiedzi posłał Bey 500 ludzi przeciw Senatowi, który zmuszony został szukać schronienia w pobliskich górach. Udało mu się zebrać podobnąż liczbę woyska i przyszło nakoniec do zgody. Przywiedzione te czyny potwierdza obecny na ów czas w Napoli di Romania Dowodca Ces. Austryiackiey eskadry. Podług poźnieyszych do dwoch tuteyszych poselstw nadeszłych doniesień nie była ta zgoda trwałą, i naynowsze listy z Smirny i innych mieysc głoszą iż władza wykonawcza z usunięciem Senatu cały Polopenes i resztę zajętych przez powstańców powiatów podzieliła na 6 woiennych guberniy, w których woyskowy naczelnik tymczasowo ni ograniczenie miał rządzić. Czyli ten proiekt do skutku doszedł wiedzieć ieszcze nie można.

Dopis. Podług nadeszłego w tey chwili listu z Smirny pod d. 31 Stycznia naczelnicy powstania ugodzić się mieli na następuiące punkta: Napoli di Romania osadzona bydź ma w imieniu trzech wysp Hydra, Spezzia i Jpsara; trzy członki tych wysp stanowić maią Senat który zarządzać ma lądowemi i morskiemi działaniami. Kolotroni miał zostać gubernatorem Trypolizzy; Pietro Bey powrócić do swoich Mainotów, z rozciągnieniem swey władzy do Kalamata, do Mistra i całey tey okolicy. Metaxa, Deloiani i Bubelina (matka czyli syn) maią bydź członkami władzy wykonawczey i razem podzielić pomiędzy siebie dowództwo w reście powiatow w Morei. (*Dos: Austryiaki.*)

TEATR NARODOWY.

W następuiącą Niedzielę d. 21 b. m. danym będzie przez Spiewakow Włoskich połączonych z Artystami polskiemi po raz pierwszy akt ieden wielkiey Opery komiczney, po wszystkich teatrach zagranicznych z naywiększym upodobaniem przyimowaney, z muzyką sławnego tegoczesnego kompozytora Joachima Rossini, pod nazwiskiem: *Jtaliana in Algeri,* to iest: *Włoszka w Algierze.* Rozpocznie widowisko wznowiona Komedyia w 1 akcie L. A. Dmuszewskiego, pierwszy raz przez teraźnieyszą kompaniią Art: Dr: grana pod nazwiskiem: *Pięć Siostr, a iedna.*

Dnia 15 i 18 Marca 1824 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	12	—	11	—	10	—	9	15.
— *Zyta*	7	15	7	—	6	15	6	—
— *Jęczmienia*	5	15	5	—	4	15	—	—
— *Owsa*	4	—	3	18	—	—	—	—
— *Jagieł*	18	15	17	—	16	—	—	—
— *Grochu*	8	—	7	—	6	15	—	—
— *Rzepaku*	21	—	20	—	19	—	18	—

W Gdańsku dnia 5 Marca.

Łaszt 3 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	540	do	720.
Żyta	—	—	300	—	330.
Jęczmienia	—	—	240	—	258.
Owsa	—	—	180	—	198.
Grochu	—	—	330	—	360.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 77 Ciągnieniu dnia 17 Marca r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

2. 38. 86. 55. 30.

Przyszłe 78 Ciągnienie dnia 24 Marca r. b. przypada.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Podaie do publiczney wiadomości, iż z mocy uchwały Senatu z dnia 4 b. m. Nro. 727 w dniu 5 Kwietnia r. b. o godzinie 10 ranney w Wydziale Dochodów Publicznych i Skarbu dochód z Młynów Rządowych na rzece Rudawie przy Krakowie będących przez publiczną Licytacyą w trzechletnią dzierżawę w dniu 1 Czerwca r. b. zaczynać się, a z dniem ostatnim Maia 1827 kończyć maiącą wypuszczonym zostanie. — Ta licytacya zacznie się od Summy pierwszego wywołania Złp. 19,354 gr. 10. Chęć licytowania maiący przed zaczęciem licytacyi powinien będzie złożyć pro vadio dziesiątą część pierwszego wywołania, to iest Złp. 1935 gr. 13. O dalszych warunkach do tey Licytacyi każdego czasu w Wydziale wspomnionym dowiedzieć się można.

W Krakowie dnia 12 Marca 1824.

Jan K. *Bartll.*

G *doski S. W.*